

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.17.2018
P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie (dalej: „Instytut”)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Dyrektorem Instytutu, od 1 stycznia 2010 do 31 grudnia 2017 r. był Janusz Pempkowiak, od 1 stycznia 2018 r. Dyrektorem Instytutu jest Jan Marcin Węslawski (dowód: akta kontroli str. 3-5)
<i>Podstawa prawna</i>	art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura NIK w Gdańsku
<i>Kontroler</i>	Agnieszka Solecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/21/2018 z dnia 24.01.2018 (dowód: akta kontroli str.1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykorzystania przez Instytut w 2017 r. dotacji otrzymanych z budżetu państwa na utrzymanie potencjału badawczego jednostki naukowej, środków na stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców, a także wykorzystanie środków przyznanych na realizację wybranych projektów badawczych.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Instytut Oceanologii PAN jest instytutem naukowym działającym m.in. na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk² (dalej: „PAN”) i Statutu PAN z dnia 24 listopada 2010 r.

Podstawowymi zadaniami Instytutu są m.in.:

- prowadzenie prac badawczych samodzielnie lub we współpracy w zakresie chemii i biochemii morza, ekologii morza, fizyki z hydrodynamiką i biofizyką morza, genetyki i fizjologii organizmów morskich,
- prowadzenie prac rozwojowych i wdrażanie ich wyników do gospodarki, wspieranie osób rozpoczynających karierę naukową, kształcenie pracowników naukowych, doktorantów oraz innych specjalistów w zakresie prowadzonych prac badawczych,
- przekazywanie wyników prac naukowych do praktycznego zastosowania,
- współpraca z uczelniami, instytutami badawczymi i towarzystwami naukowymi w szczególności w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 1869, ze zm.

IV. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ wykorzystanie w 2017 r. przez Instytut dotacji z budżetu państwa przeznaczonych na utrzymanie potencjału badawczego, dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, a także środków przyznanych na realizację wybranych projektów badawczych.

Instytut prawidłowo złożył wnioski o stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców, a następnie wypłacał środki w wysokości określonej w decyzjach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: „Ministra NiSW”), w terminach określonych w umowach zawartych ze stypendystami.

V. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dane ogólne

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. Instytut otrzymał z budżetu państwa dotacje w łącznej kwocie 15.299,5 tys. zł, przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: „MNiSW”):

- na utrzymanie potencjału badawczego w kwocie 10.081,4 tys. zł. Wykorzystano kwotę 12.043,7 tys. zł (w tym z roku poprzedniego 4.790,2 tys. zł),
- na utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego: Statek naukowo-badawczy „Oceania” w kwocie 5.060,0 tys. zł, wykorzystaną w całości,
- na prowadzenie badań naukowych służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studium doktoranckiego w kwocie 121,9 tys. zł, wykorzystaną w całości.
- na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla doktorantów w kwocie 36,2 tys. zł, wykorzystaną w całości.

W wyniku realizacji zadań finansowanych z tych dotacji uzyskano m.in. następujące efekty:

- wyniki z przeprowadzonych badań (101 zadań badawczych) opublikowano w 134 publikacjach naukowych,
- zorganizowano lub współorganizowano 14 konferencji naukowych,
- w 18 rejsach naukowo-badawczych statku „Oceania” wzięło udział 299 osób.

W wyniku badań prowadzonych na statku w 2017 r. jedna osoba uzyskała stopień doktora habilitowanego, a cztery stopień doktora.

(dowód: akta kontroli str.14)

2. Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia przez Instytut Oceanologii PAN dotacji z budżetu państwa

2.1. Dotacja na utrzymanie potencjału badawczego

Opis stanu
faktycznego

Wniosek o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego został złożony 9 września 2016 r. tj. zgodnie z terminem określonym w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 11 września 2015 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości dotacji i rozliczania środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich⁴ (dalej: „rozporządzenie w sprawie ustalania dotacji na utrzymanie potencjału

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁴ Dz. U. poz. 1443, ze zm.

badawczego"). Wniosek ten zawierał informacje określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia. Dyrektor Instytutu nie występował z wnioskami o zwiększenie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego, natomiast wystąpił 27 listopada 2017r. o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego z tytułu zdarzenia losowego, o którym mowa w art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki⁵ i § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ustalania dotacji na utrzymanie potencjału badawczego.

Wniosek o przyznanie dotacji zawierał informacje określone w załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia. Wnioskowana kwota dotacji wynosiła 561,0 tys. zł z przeznaczeniem na wymianę dygestoriów będących na wyposażeniu Zakładu Chemii i Biochemii Morza znajdujących się w złym stanie technicznym. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że prowadzone prace eksperymentalne i czas eksploatacji wpłynęły na stan techniczny dygestoriów. Minister odmówił⁶ przyznania dotacji, ponieważ jednostka nie wykazała związku pomiędzy uszkodzeniem aparatury i zdarzeniem losowym.

(dowód: akta kontroli str.15-81)

Minister NiSW przyznał Instytutowi:

- 10.081,4 tys. zł dotacji na utrzymanie potencjału badawczego⁷,
- 121,9 tys. zł dotacji na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich⁸.

Instytut dysponował ponadto kwotą 4.790,2 tys. zł niewykorzystanej dotacji podmiotowej i 18,4 tys. zł niewykorzystanej dotacji celowej przyznanych na 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 42-44)

Z będącej w dyspozycji Instytutu kwoty 14.871,6 tys. zł dotacji na utrzymanie potencjału badawczego (środki pozostałe z 2016 i dotacji przyznanej na 2017r.) Instytut wykorzystał 12.043,7 tys. zł, w tym:

- 11.269,3 tys. zł⁹ na tematy badawcze określone w planie zadań statutowych na 2017 r.,
- 774,4 tys. zł na działalność wspomagającą badania, tj. działalność wydawniczą, organizację konferencji i komercjalizację.

Na 2018 r. pozostały środki w wysokości 2.827,9 tys. zł.

Wszystkie realizowane tematy badawcze były zgodne z planem zadań statutowych¹⁰ i zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komisje powołane¹¹ przez Dyrektora Instytutu.

(dowód: akta kontroli str. 14,18-143, 211-264, 299-300)

Z będącej w dyspozycji Instytutu kwoty 140,3 tys. zł dotacji na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich (środki pozostałe z 2016 i dotacja przyznana na 2017 r.) Instytut wykorzystał 134,5 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz

⁵ Dz. U z 2018 r. poz. 87.

⁶ Decyzja nr 68714/E-45/S/2017-1 z 29 grudnia 2017 r.

⁷ Informacja Ministra z dnia 14 lutego 2017 r. nr 3896/E-45/S/2017.

⁸ Informacja Ministra z dnia 18 kwietnia 2017 r. nr 3896/E-45/M/2017.

⁹ Koszty 14.141,6 tys. zł pomniejszone o 2.872,3 tys. zł na dokonane odpisy amortyzacyjne środków trwałych.

¹⁰ Zatwierdzone przez Radę Naukową Instytutu 8 listopada 2016 r., zmieniony 27 czerwca 2017 r.

¹¹ Decyzja z dnia 19 grudnia 2017 r., w skład Komisji wchodził specjaliści wyłonieni zarówno spośród członków Rady Naukowej Instytutu, jak i spoza Rady.

zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, wybranych w trybie konkursowym¹².

Na 2018 r. pozostały środki w wys. 5,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.14, 138-210, 282-298)

2.2. Stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców

Opis stanu
faktycznego

W latach 2014-2017 Instytut zgłosił pięciu kandydatów do stypendiów naukowych dla wybitnych naukowców - dla dwóch wnioski o stypendia zostały złożone w 2017 r., a umowy¹³ pomiędzy Instytutem i Ministerstwem oraz pomiędzy Instytutem i stypendystami zostały zawarte¹⁴ w 2018 r.

Wnioski o przyznanie stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców składane były terminowo, zgodnie z wzorem i zawierały informacje określone w przepisach obowiązujących w dniu złożenia wniosku¹⁵.

Instytut zawarł z MNiSW umowy na finansowanie stypendiów naukowych ustanowionych decyzjami¹⁶ Ministra NiSW, a następnie ze stypendystami umowy¹⁷ określające m.in. zasady wypłacania stypendiów.

W 2017 r. Instytut wypłacił środki finansowe w kwocie 178,8 tys. zł w kwotach i terminach określonych w umowach ze stypendystami.

Nie wystąpiły przypadki rozwiązania stosunku pracy ze stypendystami.

(dowód: akta kontroli str. 301-483)

2.3. Projekty finansowane ze środków pochodzących z Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. Instytut uczestniczył w 47 projektach¹⁸ dofinansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki (dalej: „NCN”) i w 11 projektach dofinansowywanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (dalej: „NCBiR”). Instytutowi przyznano na ww. projekty środki w wysokości 25.931,2 tys. zł, z tego środki na 2017 r. wyniosły 5.164,8 tys. zł.

Do badania zgodności wydatkowania otrzymanych środków z postanowieniami zawartych umów wybrano po jednym projekcie finansowanym ze środków NCN i NCBiR.

(dowód: akta kontroli str. 484-491)

Wysokość dofinansowania projektu¹⁹ przez NCN wynosiła 669,0 tys. zł. Umowę²⁰ zawarto na okres 24 miesięcy(od 21 stycznia 2016 r. do 20 stycznia 2018 r.). Na podstawie wniosków Kierownika projektu o dokonanie zmian w realizacji projektu, podpisano aneks nr 1 wprowadzający zmiany w wykazie planowanej do zakupienia lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej.

¹² Podział środków nastąpił na podstawie ustalonych przez Dyrektora „Zasad konkursowych podziału środków z dotacji na rozwój młodych naukowców, przeznaczonych na realizację zadań badawczych”.

¹³ Umowy z dnia 19 stycznia 2018 r. nr 0896/E-45/STYP/12/2017/2018 i nr 813/E-45/STYP/12/2017/2018.

¹⁴ Umowy z dnia 26 stycznia 2018 r. nr 2/2018 r. i nr 3/2018.

¹⁵ jeden wniosek w 2014 i jeden – w 2015 r.: na podstawie rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 9 września 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne oraz stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców (Dz.U. z 2014 poz.422), jeden wniosek z 2016 r. - na podstawie rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 27 października 2015 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców (Dz.U. poz. 1878) i dwa wnioski w 2017 r. - na podstawie rozporządzenia Ministra NiSW z dnia 26 października 2016 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców (Dz.U. poz.1801).

¹⁶ Nr 0829/E-45/STYP/11/2016 z 21 października 2016 r.

¹⁷ Nr 0813/E-45/STYP/2017 z 29 grudnia 2017 r., nr 0042/E-45/9/2014 z 15 października 2014 r., nr 0412/E-45/STYP/2015 z 7 października 2015 r., nr 0829/E-45/11/2016 z 21 października 2016 r.

¹⁸ zarówno w fazie realizacji jak i zakończonych w 2017 r.

¹⁹ Projekt „Strefowość rozmieszczenia makroglonów w obszarach zwiększonego wpływu lodowcowych wód wytopiskowych na przykładzie ISfjorden (Zachodni Spitsbergen)”.

²⁰ Nr UMO-2015/17/B/NZ8/02473 z dnia 21 stycznia 2016 r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. koszty wykonanych prac badawczych wyniosły 532,8 tys. zł, z tego w 2017 r. 201,0 tys. zł. Wydatkowanie przyznanych środków nastąpiło zgodnie z zakresem rzeczowym określonym w kosztorysie. W ramach kosztów bezpośrednich sfinansowano zaplanowane wynagrodzenia uczestników projektu oraz koszty aparatury.

Raport okresowy z realizacji projektu w 2016 r. został złożony zgodnie z terminem określonym w § 6 pkt. 5 ww. umowy. Raport za 2017 r. nie był wymagany, a termin raportu końcowego upływa 21 marca 2018 r.

Umowa nie określała terminów realizacji poszczególnych działań, a jedynie ostateczny termin realizacji projektu. Z raportu wynikało, że wystąpiły opóźnienia w realizacji projektu: z zaplanowanych w 2016 r. czterech poligonów przebadano trzy obszary na skutek niekorzystnych warunków atmosferycznych oraz konieczności dostrojenia prototypowego urządzenia podwodnego. Modyfikacji uległo również zadanie: „próby testowe sondy CTD”. Z uwagi na opóźnienia w procedurach przetargowych, sonda została dostarczona po okresie pierwszych prac, a w tym czasie korzystano z wypożyczonej sondy.

Do ww. raportu okresowego nie zostały sformułowane uwagi. Instytut nie informował NCBiR o niemożności realizacji projektu zgodnie z założonymi celami.

(dowód: akta kontroli str. 492-582)

Wysokość dofinansowania projektu²¹ przez NCBiR wynosiła 413,9 tys. zł. Umowę²² zawarto na okres 30 miesięcy od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. koszty wykonanych prac badawczych wyniosły 252,4 tys. zł z tego w 2017 r. 217,6 tys. zł. W ramach kosztów bezpośrednich sfinansowano zaplanowane wynagrodzenia uczestników projektu oraz zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania.

Raport okresowy z realizacji projektu w 2016 r. został złożony zgodnie z terminem określonym w § 2 rozdziału II Załącznika nr 2 do ww. umowy „Warunki ogólne realizacji projektu”. Raport okresowy za 2017 r. nie był wymagany zgodnie z § 3 pkt. 3 załącznika nr 7 do ww. umowy.

Wykazane w raporcie okresowym z realizacji projektu w 2016 r. opóźnienie w realizacji zadań nr 1, 2 i 3 zaplanowanych na ten rok wynosiło 4 miesiące (zgodnie z umową opóźnienie takie było dopuszczalne i nie powodowało konieczności zmiany umowy zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2 załącznika nr 2 do umowy „Warunki ogólne realizacji projektu”).

Do raportu okresowego nie zostały sformułowane uwagi. Instytut nie informował NCBiR o niemożności realizacji projektu zgodnie z założonymi celami.

(dowód: akta kontroli str. 583-663)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w wykorzystaniu i rozliczeniu otrzymanych środków Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

²¹ Projekt „Redukcja niedokładności w modelach Północnego Atlantyku dla ulepszenia predykcji klimatu Arktyki”.

²² Nr UMO-2015/17/B/NZ8/02473 z dnia 21 stycznia 2016 r.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Gdańsk, dnia 9 marca 2018 r.

Kontroler
Agnieszka Solecka
specjalista kontroli państwowej

Agnieszka Solecka
.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

2 up.
WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Teresa Sawicka
.....
podpis

